

СМЕРЦЬ НЯМЕЦКІМ АКУПАНТАМ!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі.

Прачытайце перадачай другому.

Кліч Тацціні

Орган Ельскага РККП(б)Б. АН

№1 Нядзеля, 19 верасня 1943г.

Бязлітасна**Помоціць ворагу**

Доблесная Чырвоная Армія штодзень наносіць сакрушальныя ўдары на гітлераўскіх палчышчак. Дзесяткамі тысяч трупаў усцілаюць яны шлях на захад.

Са зварынай злосцю гітлераўскія мярзотнікі змяшчаюць свой крах на фронце, та мірным насельніцтва часова акупіраваных раёнаў.

Мястэчка Ельск. У свой час быў наш раённы адміністрацыйны і культурны цэнтр. Зараз ён ператворан немцамі ў канцэнтрацыйны лагер. Усе знішчана. Толькі замучаных і расстраляных савецкіх людзей.

Яшчэ большаму агульнаму падвергаліся нашы вёскі. За два гады немцы сталі 55 вёсак, расстралялі і змучылі каля 5 тыс. чалавек, вывезлі ў Германію 2 тыс. чалавек.

Ад такіх вёсак як Ястрабля, Кочышчы, Забалецце і інш, асталіся толькі назвы. Усе насельніцтва расстраляна, а пажыткі і жывёла забраны немцамі.

Усякія метады ўдзяваюць фашысты, каб забіць безбаронага селяніна. Пад відам „трыпіскі“ 50 сямей з в. Кузьмічы вывезены ў лес ва ўрочышча „Плесо“ і там расстраляны. 60 чалавек сталі жывымі з вёскі Ястрабля.

Крывёю і слязамі злілі тупарылыя фашысты нашу родную зямлю. Яны кілі і палілі.

Партызаны і партызанкі! Наступіў час расцямты з немцамі. Бязлітасна біце крывішчак гітлераўца. Знішчайце яго на кожным кроку.

Няхай сваёю паганяю крывёю плоціць подлая сволач!

Смерць нямецкім акупантам!**АД СОВЕЦКАГА ІНФСРМБЮРО**

3 аператыўнай згодкі за 18 верасня.

На пазыгу 13 верасня на Кіеўскім напрамку нашы войскі працягвалі развіваць паспяховае наступленне і, прасунуўшыся наперад ад 15 да 20 км, занялі звыш 230 насяляльных пунктаў, у тым ліку горад Міргарад, горад і чыгуначны вузел Рамадан, чыгуначны вузел Кабэжыца, раённы цэнтр Чарнігаўскай абласці Кулікоўка, Бабарыца, Малая Дзевіца, Іваніца, Срэбнае, Вары.

На Зітарожскім і Мілігэпальскім напрамках нашы войскі, працягваючы супраціўленне ворагам, працягвалі наступленне і, прасунуўшыся наперад ад 10-15 км, занялі звыш 110 насяляльных пунктаў у тым ліку горад і чыгуначны вузел Палогі, горад Нагайск, чыгуначны вузел Верхні Токмак.

На Дзівірапятроўскім напрамку нашы войскі, працягваючы наступленне, прасунуліся наперад ад 6 да 10 км, авалодалі горадам і буйным чыгуначным вузлом Паўлаград. а таксама занялі звыш 150 насяляльных пунктаў.

На Палтаўскім і Краснаградскім напрамках нашы войскі працягвалі наступленне і, прасунуўшыся наперад ад 4-6 км., занялі звыш 100 насяляльных пунктаў, у тым ліку раённы цэнтр Харкаўскай абласці Каламак.

Нашы войскі, наступаючы паўднёва-заходняй Ноўгарад-Сызерскі, прасунуліся наперад ад 15-20 км. і занялі на захад ад раі Дзясны звыш 50 насяляльных пунктаў.

На працягу 17 верасня нашы войскі на ўсіх фронтах падбілі і знішчылі 16 нямецкіх танкаў. У паветраных баях агнём знішчаны артылерыі збіта 37 самалётаў праціўніка.

НЕ ДАЕХАЛІ...

Доўгі час не работала вузлакалейная чыгунка ў Н-скім раёне. Усімі сіламі немцы стараліся пусціць яе ў ход. Некалькі раз рамантавалі, усильвалі ахову, але спрабы не ладзіліся. І толькі пазамежжы карнай экспедыцыі гітлераўцы думалі, што чыгунка будзе работаць поўным ходам.

Для створы немцы пусцілі паравоз з тымі пустымі вагонамі, з якімі паследваў другі эшалон з жывой сілай.

З песнямі скалі фашы на ўноў адрамантаванай дарозе. Але... не даехалі.

На дзесятым кілометры трапным агнём спаткалі іх партызаны-бронёбойшчыкі — Дзмі-

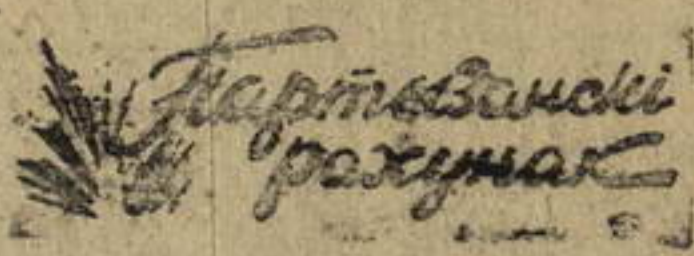
рый К., Нікалай К. і кулямётчыкі — Владзімір З., Сцяпан Ч. і інш.

Зашыцеў паравоз. Астана-віўся. Град куль ласыпалася на галовы гітлераўцаў. У беепарадку яны выскаквалі з цягніка і спыталі астрэльвацца. Але дасымныя патугі. Не мінаваў ім спыраядлівай кары. Адзін за другім як снапы лягелі фашыстскія мярзотнікі пад адкос.

45 гітлераўцаў забілі і 20 ранілі паравозам ісціўцы. Знішчылі паравоз, 7 платформ, бронемашыну і 2400 кгр. бензіну.

Антон М. —
камандзір Н-скай партызанскай брыгады.

ДАПАМОГА НАСЕЛЬНІЦТВУ ў РАЁНАХ, ВЫЗВАЛЕННЫХ АД НЯМЕЦКАЙ АКУПАЦЫІ

22 жніўня 1943 года апублікавана пастанова Саўнаркома Саюза ССР і ЦК ВКП(б) „Аб неадкладных мерах па аднаўленьню гаспадаркі ў раёнах, вызваленых ад нямецкай акупацыі“.

Згодна гэтай пастанове тылавых абласці Савецкага Саюза зварочваюць калгасам вызваленых краёў і абласцей эвакуіраваную гэтымі краямі і абласцямі жывёлу. Зварот падлягае ўся эвакуіраваная жывёла, якая маецца ў наяўнасці. Зварочваюцца таксама тая боўкасыя жывёлы, якая была выдаткавана калгасамі тылавых раёнаў за час ператрымкі эвакуіраванай жывёлы для выканання сваіх абавязавальстваў па здачы мяса дзяржаве альбо была забіта на ўнутры-калгасныя патрэбы.

Усе калгасы раёнаў, якія вызвалены ад нямецкай акупацыі, вызваляюцца на 1943-44-45 гг. ад паставак коней для патрэб абароны і народнай гаспадаркі.

Калгасныя двары, аднаасобныя гаспадаркі, гаспадаркі рабочых, служачых і кустарэй, якія пацярпелі ад нямецкай акупацыі, вызваляюцца поўна і асабліва часткова ў

1943 годзе ад здачы дзяржаве ўсіх сельгаспрадуктаў. Калгасы вызваляюцца ад здачы мяса, малага, шэрсці, скур сыравіны, брынзы-сыру, кашанлі.

Для забеспячэння плана сяўбы азімых культур уражкай 1944 года адваскаюцца ў павязку назны калгасам дзяржаўных рэсурсаў 50.000 тон зярна азімых культур.

У вызваленых ад нямецкай акупацыі раёнах будзе праведзена шырокае жыллёвае будаўніцтва для калгаснікаў, рабочых і служачых з прадстаўленнем ім грашовых крэдытаў, будаўнічых матэрыялаў і г. д. Адначасова будуць пабудаваны ўсе разбураныя вакзалы, чыгуначныя памяшканні і шляхі.

Для дзяцей воінаў Чырвонай Арміі і партызан Айчынай вайны, а таксама для дзяцей — сират, бацькі якіх загінулі а рук нямецкай акупацыі, ужо ў гэтым годзе адкрываюцца сувораскія ваенныя вучылішчы, спецыяльныя рамесныя вучылішчы, спецыяльныя дзіцячыя дамы і дзіцячыя прыёмнікі — размеркавальнікі. У гэтых установах дзеці будуць на поўным дзяржаўным забеспячэнні.

Смела дзейнічаюць камсамольцы падрыўной групы Івана Л. Ні аднаго дня не сядзіць яны без работы. Адным імкненнем жывуць — біць немцаў, дзе сустракаюцца: на шасэйных шляхах, на чыгуны, каля гарнізонаў.

Толькі за апошні час народныя месціцы пусцілі над акос 3 варожых воінскіх эшалонаў, у выніку чаго разбіта 3 паравозы, 33 вагоны, 7 платформ з тэйкамі.

Пад абломкамі цяжка знайшлі сабе магілу каля 500 гітлераўцаў.

Нікалай Д.
—пом. камісара па камсамолу Н-скай брыгады.

Група партызан пад камандаваннем Івана П. (Партызанскі атрад „Большэвік“) зрабіла заводу на вузкікалейнай чыгуны. Пры гэтым знішчана бронемашына, 3 платформы, 1400 кгг. бензіну і забіта 20 гітлераўцаў.

Андрэй С.
партызан Н-скага атрада.

Забойцы

Больш двух год мютуюць нямецка-фашысцкія каты ў Ельскім раёне. Ракою льецца кроў мявіных ахвир.

Толькі ў мінулым годзе фашысцкія людзеды спалілі 13 вёсак і замучылі 1429 чалавек.

Асабліва падвергся апусцаленню наш раён у гэтым годзе. Па прамому ўказанню людзеда Гітлера на знішчэнне мірных жыхароў нашага раёна было кінута некалькі карных дывізій.

Усё знішчалі на сваім шляху гітлераўскія мэрзотнікі. Вёскі Заходны Востраў, Забаландзе, Кочышчы, Ястрабля спалены поўнасцю, замучана 782 чалавекі, 1229 чалавек загнаны на катаржныя работы ў Германію.

У вёсцы Жукі пад імям „Прыніскі“ расстрэлялі 2 тыс. чалавек, а трупамі закідалі сілосныя ямы.

Многія падвергліся нечуваным зверствам. 65-гадовага Сукача Кузьму прывязалі за ногі да воза і цягнулі некалькі кілометраў пакуль старык не страціў прытомнасць, а потым расстрэлялі. 14-гадовую Сцяпу Качан гітлераўца згвалцілі на вачах бацькі, а потым расстрэлялі і дачку і бацьку. Шаснаццацігадовую Сычук Ольгу з в. Рамязы згвалцілі і кінулі ў ары. 60-гадовай Пяскоўі Баранец фашысты адрэзалі грудзі, зламалі рукі і ногі толькі затое, што яна адмовілася весці іх на курані мірных жыхароў.

На ганчорным заводзе Кузьміцкага с.с. насельніцтва, сагнана ў адно месца, расстрэльвалася з 75 мм кушкі прамой наводкай.

Усіх значыстваў не пералічыш. Толькі гэтыя факты паказваюць, што „вышэйшую“ расу гітлераўцаў пельва назваць нават надонкамі чалавечага грамадства. Ім няма назвы на чалавечай мове. Не можа быць ім лігасці.

За ўсё зладзеянні фашысты адплатяць сваёю чорнаю крывёю.

Іосіф К.
Рэдакцыйная калегія.